



Københavns Kommunes Handicappolitik 2023-2026

**Københavns Kommunes
Handicappolitik 2023-2026**

Juni 2023

Udgivet af

Københavns Kommune
www.kk.dk

Foto

Troels Heien, Colourbox og Pexels

Design

KKdesign

Tryk

LaserTryk.dk

Indholdsfortegnelse

Forord	5
Erfaringerne fra handicappolitikken 2018-2022	7
Handicappolitikkens målsætninger 2023-2026	7
1. <u>Mere tillid mellem borgere med handicap og kommunen</u>	8
2. <u>Lettere adgang til hjælp</u>	12
3. <u>Københavns Kommune vil arbejde med universelt design, så byen bliver mere tilgængelig for flere</u>	16
4. <u>Børn og unge med handicap lærer og trives bedre i dagtilbud, fritidstilbud og skole</u>	20
5. <u>Flere skal have adgang til beskæftigelse og uddannelse – Københavns Kommune vil føre an som det gode eksempel</u>	24
6. <u>Hverdagsliv med livskvalitet</u>	28
Formål og målgruppe for handicappolitikken	32
Handicapkonventionen og handicappolitiske grundprincipper	33
Opfølgning på handicappolitikken 2023-2026	35
Overblik over handicappolitikkens målsætninger og særlige prioriteringer	36-37

Københavns Kommunes Handicappolitik 2023-2026

Forord

Med den nye handicappolitik er formålet at fortsætte dialogen og bygge videre på kommunens tidligere handicappolitikker om, hvordan vi i Københavns Kommune kan blive ved med at arbejde for, at københavnere med handicap får de bedst mulige betingelser for at leve et godt liv. Og det kræver en vedholdende indsats, for vi må være ærlige og sige, at mange mennesker med handicap stadig ikke har samme muligheder for at leve et selvstændigt liv med høj livskvalitet, som mennesker uden handicap.

Kommunen er til for københavnere. Vi skal lytte og have tillid til, at borgerne har stor viden om, hvad der skal til for, at netop det lykkes. Vi skal være modige og prøve at gå nye veje for at opnå bedre resultater for både borgere og vores by. Og vi skal være åbne omkring de forhold, der gør, at ikke alting kan løses med et snuptag.

Der er bogstavelig talt forhindringer i en gammel by som København, når det kommer til at sikre tilgængelighed for alle. De landsdækkende rekrutteringsproblemer på velfærdsområderne giver også København udfordringer i forhold til at levere en stabil, velkendt og fagligt kvalificeret hjælp til alle. Den økonomiske ramme optegner den bane, vi kan spille på – og der skal ikke herske tvivl om, at ønsket om en bane med mere manøvrerum er stort. Inden for de rammer, vi har i Københavns Kommune – økonomiske og andre – skal det være tydeligt, at handicappolitik er en prioritet på alle fagområder.

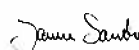
Mens der fra nationalt hold er åbnet for, at dagstilbuds-, folkeskole- og ældreområdet kan blive sat fri af næsten alle regler og reguleringer, gælder det desværre ikke for socialområdet. I Københavns Kommune vil vi i Socialforvaltningen ikke desto mindre gerne arbejde målrettet for at blive så fri af unødige processer, som det er muligt inden for de gældende regler. Vi er allerede i gang, og handicappolitikken for 2023-2026 understøtter det arbejde.

Der er med andre ord nok at tale om og nok at tage fat på. Handicappolitikken for 2023-2026 retter fokus på seks overordnede målsætninger, hvor vi i København kan sætte ind og gøre det bedre for mennesker med handicap i vores by. Målsætningerne er ambitiøse, for vi skal turde at tro på, at vi kan gøre det bedre, end vi gør i dag, men også vide, at dialogen om, hvordan mennesker med handicap får de bedste muligheder for at leve et godt liv, ikke er slut lige foreløbigt.

God læselyst



Karina Vestergård Madsen
Socialborgmester



Janne Sander
Forperson for Handicaprådet

Handicappolitikkens seks målsætninger

1. Mere tillid mellem borgere med handicap og kommunen
2. Lettere adgang til hjælp
3. Københavns Kommune vil arbejde med universelt design, så byen bliver mere tilgængelig for flere
4. Børn og unge med handicap lærer og trives bedre i dagtilbud, fritidstilbud og skole
5. Flere skal have adgang til beskæftigelse og uddannelse – Københavns Kommune vil føre an som det gode eksempel
6. Hverdagsliv med livskvalitet

Erfaringerne fra handicappolitikken 2018-2022

Det er blandt andet med afsæt i erfaringerne fra den forrige politik, at den nuværende er formuleret. Erfaringerne bygger på forvaltningernes implementering af politikken, borgernes input i forbindelse med midtvejsstatussen samt Handicaprådets løbende dialog med de politiske udvalg og københavnere. Viden fra undersøgelser og tendenser farver desuden det grundlag, den nye politik er formuleret på baggrund af. Tilsammen giver det et nuanceret udgangspunkt for det videre handicappolitiske arbejde i København. Vi starter

med andre ord ikke forfra, men bygger videre på det, der fungerer godt.

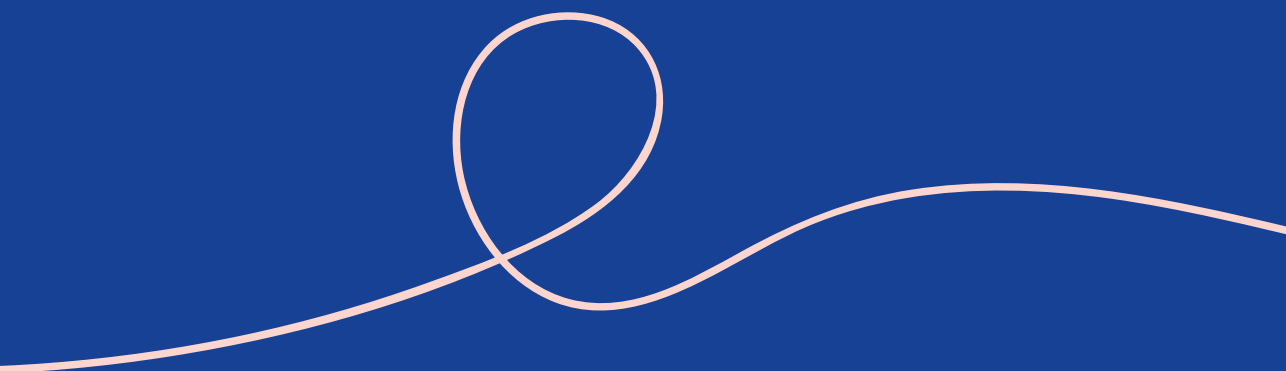
Nogle tendenser og udfordringer er dog anderledes eller mere udtalte nu i forhold til for fire år siden, og der er derfor også behov for nye tiltag. Det er desuden en ambition med denne handicappolitik at være mere konkret, så det er tydeligere, hvordan vi arbejder for at realisere målsætningerne og hvilke af kommunens fagforvaltninger, der har hovedansvaret for implementeringen.

Handicappolitikens målsætninger 2023-2026

Den overordnede vision for handicappolitik i Københavns Kommune er at sikre, at borgere med handicap har mulighed for at leve et selvstændigt liv med høj livskvalitet. Det er en vision, som kræver ambitiøs politisk prioritering nu og på længere sigt, fordi der stadig er lang vej. I de kommende fire år arbejder vi i Københavns Kommune med seks overordnede målsætninger, der understøtter politikens vision på forskellig vis. Til målsætningerne knytter sig særlige pri-

oriteringer enten på forvaltningsniveau eller på tværs af flere forvaltninger, som skal bidrage til at nå målet. Det kan både være som konkrete indikatorer i form af tal, som fortæller, om vi lykkes bedre, men det kan også være mere kvalitative initiativer og fokusområder, som sætter retning og kan udfoldes i løbet af politikens periode. De mere konkrete veje til at nå de overordnede målsætninger foldes ud i fagforvaltningernes indsatsplaner.

1. Mere tillid mellem borgere med handicap og kommunen



Borgere med handicap, og ofte også deres pårørende, har typisk kontakt med forskellige dele af kommunen om hjælp og støtte mange gange og over mange år. For manges vedkommende handler det om hjælp, som går meget tæt ind på den enkeltes liv, og som også kan have afgørende betydning for borgerens familie og nære pårørende. Derfor er det også vigtigt, at man som borger møder fagligt kompetente medarbejdere, og at der er et godt samarbejde mellem borgere og medarbejdere om at finde de løsninger, som fungerer i den enkelte borgers hverdag. Det gælder også for de pårørende, som for de fleste er en væsentlig og måske helt afgørende del af borgerens hverdag og kontakten med kommunen.

Et godt samarbejde kræver gensidig tillid – tillid til at man bliver hørt, til at medarbejdernes faglighed er i orden, til at borgerne ved, hvad de har brug for. Tillid til at loven følges, og at der træffes korrekte afgørelser.

Ganske ofte er borgere med handicap heldigvis tilfredse med mødet med kommunens medarbejdere, men vi ved også, at der stadig er for mange, der oplever udfordringer i samarbejdet, og det skal vi lykkes bedre med.

For manges vedkommende handler det om hjælp, som går meget tæt ind på den enkeltes liv, og som også kan have afgørende betydning for borgerens familie og nære pårørende.

Derfor skal der være rammer i forvaltningerne, som understøtter det gode møde, god sagsbehandling og at borgerne får den hjælp, de har behov for inden for den lovgivningsmæssige ramme.



Vi vil have særligt fokus på følgende

- Øge tilfredsheden med dialogen og samarbejdet på socialområdet for borgere med handicap og deres pårørende (Socialforvaltningen)
- Styrke sagsbehandlingen i jobcentrene via kompetenceudvikling af medarbejdere med fokus på at øge viden, forståelse og betydning af handicap (Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen)

Vi er i gang. Senest har vi med budget 2023 bl.a. besluttet, at

- Nedbringe antallet af sager pr. sagsbehandler på autismeområdet (børn- og unge) i Socialforvaltningen med henblik på at øge kvaliteten i sagsbehandlingen og mindske arbejdspresset for medarbejdere
- Nedbringe antallet af sager pr. sagsbehandler for sygedagpengemodtagere og borgere i jobafklaringsforløb i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen
- Skabe flere virksomhedsplaceringer for ledige og sygemeldte borgere med handicap ved at styrke koordination, udvikling og udbredelse af viden om hjælp til handicap blandt medarbejderne
- Iværksætte en målrettet indsats for at fastholde og rekruttere medarbejdere på socialområdet, bl.a. ved at sikre et godt og sundt arbejdsmiljø, høj trivsel og rum til at løse kerneopgaven

2. Lettere adgang til hjælp

Mange borgere oplever, at det kan være besværligt, svært og unødigt tidskrævende at søge om hjælp og støtte. Samtidig oplever nogle borgere i forbindelse med opfølgning på eksisterende hjælp at blive bedt om oplysninger, som allerede findes i borgerens sagsakter. I dag er der ikke mulighed for, at borgere digitalt selv kan se oplysningerne i sin egen sag, ligesom man kender det fra sundhedsområdet.

Forvaltningerne er underlagt proceskrav og national lovgivning, som er til for at sikre, at borgernes sager behandles på rette vis og med tilstrækkelig kvalitet, men nogle af kravene kan for såvel borgere som kommune opleves mere omstændelige end nødvendigt.

Borgere med handicap skal have lettere adgang til den hjælp, de har behov for, og vi vil derfor tage fat på afbureaukratiseringstiltag, hvor vi kan, til gavn for borgere og kommunen. Vi gør det allerede flere steder, fx benytter Socialforvaltningen i dag tro- og loveerklæringer alle de steder, hvor det lovgivningsmæssigt og praktisk er muligt, ligesom der aktuelt gøres forsøg med at give sagsbehandlernes på handicapområdet større rum til at handle uden først at involvere et visitationsudvalg.

Derudover vil vi gå i dialog med fx ministerier, styrelser og Folketinget om nationale rammer og lovgivning, der giver udfordringer i forhold til at give enklere adgang til hjælp for borgere med handicap.

Borgere med handicap skal have lettere adgang til den hjælp, de har behov for, og vi vil derfor tage fat på afbureaukratiseringstiltag, hvor vi kan, til gavn for borgere og kommunen.

Vi skal fortsat have fokus på at størrelsen på Københavns Kommune ikke bliver en ulempe for borgere, der har brug for hjælp fra flere forskellige forvaltninger.



Vi vil have særligt fokus på følgende

— At lette arbejdsgangen for borgeren i forbindelse med ansøgning om hjælp og opfølgning på hjælpen, fx ved afbureaukratisering og ved at bruge eksisterende oplysninger bedre (Socialforvaltningen)

— Større gennemsigtighed i sagsprocessen (Socialforvaltningen)

— Påvirke nationale dagsordener i forhold til gennemsigtighed, digital adgang til egne oplysninger og afbureaukratisering på baggrund af kommunens konkrete erfaringer og ønsker, samt forfølge konkrete muligheder for forsøgsordninger mv. (Socialforvaltningen, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen)

— Afbureaukratisering og regelforenklning for at skabe bedre arbejdsgange og frigøre tid til kerneopgaven (Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen, Socialforvaltningen)

Vi er i gang. Senest har vi med budget 2023 bl.a. besluttet, at

— Udvikle og afprøve selv- og medbetjeningsløsninger, som forenkler og gerne afbureaukratiserer borgernes interaktion med forvaltningen ved at forbedre borgeroplevelsen og automatisere visse sagstrin. Almindelige selvbetjeningsløsninger er kun i begrænset omfang designet med udsatte borgere i tankerne, og det er derfor vigtigt at afprøve og indsamle data fra borgerne for at sikre, at fremtidige løsninger målrettes mere til Socialforvaltningens målgrupper

**3. Københavns
Kommune vil
arbejde med
universelt
design, så byen
bliver mere
tilgængelig
for flere**

Mange mennesker med handicap oplever barrierer for at kunne bevæge sig frit rundt i byrummet, deltage i kultur- og fritidslivet, bruge internettet mv. Det er ikke nødvendigvis funktionsnedsættelsen i sig selv, der er hindringen, men den måde, vi har indrettet os på, som gør det vanskeligt eller endda umuligt for nogle mennesker at deltage.

I Københavns Kommune arbejder vi med at skabe tilgængelighed for mennesker med handicap, men også med at udforme nye byrum, bygninger osv. på en måde, der passer til flere funktionsformer og behov og dermed ikke kræver særlig indretning for mennesker med handicap, eller kun mindre tilpasninger.

Vi har allerede sat meget i gang, som gør barriererne for at opholde sig og bevæge sig rundt i byrummet mindre. Fx etableres nye toiletter i det offentlige rum altid som handicapegnede, så mennesker med fysiske handicap kan færdes i byrummet i længere tid, der etableres flere ramper til lettere adgang for gangbesværede og kørestolsbrugere, og der etableres asfaltramper og ledelinjer, hvor det er nødvendigt. Der vil blive gennemført en foranalyse af tilgængeligheden på alle byens over 100 offentlige legepladser, ligesom der sker en opgradering af de to handicapegnede legepladser Sansehaven i Fælledparken og Legepladsen på Sundbyøster Plads og renovering af Naturlegepladsen i Valbyparken, som er handicapegnet.

Tilgængelighed og universelt design gælder bl.a. også for indretningen af kultur- og fritidsaktiviteter, både for den fysiske adgang på eksempelvis museer og biblioteker, men universelt design handler også om en bredere brugervenlighed og servicedesign i forhold til de aktiviteter, der foregår.

Det er ikke nødvendigvis funktionsnedsættelsen i sig selv, der er hindringen, men den måde, vi har indrettet os på, som gør det vanskeligt eller endda umuligt for nogle mennesker at deltage.

Det er glædeligt, at der er stadigt større interesse, kompetence og prioritering af at indrette vores fælles faciliteter, så byen bliver mere tilgængelig for flere. Vi vil gerne meget videre ad det spor. I nogle tilfælde er der tale om store investeringer, så det er en lang proces, men vi vil tage skridt i den rigtige retning og sikre at der er de rigtige rammer for fremtidens byggeri, renovering mv. og også have fokus på tilgængelighed for mennesker med kognitive funktionsnedsættelser, fx i forhold til servicedesign, der hjælper med overblik og guidning, vha. designet i byrummet mv.



I Københavns Kommune arbejder vi med at skabe tilgængelighed for mennesker med handicap, men også med at udforme nye byrum, bygninger osv. på en måde, der passer til flere funktionsformer og behov og dermed ikke kræver særlig indretning for mennesker med handicap, eller kun mindre tilpasninger.

Vi vil have særligt fokus på følgende

— Universelt design og tilgængelighed tænkes ind i de løsninger, vi laver i byen, både når det gælder det fysiske rum, digitale løsninger, kommunens hjemmesider og i servicedesign (Teknik- og Miljøforvaltningen og de øvrige forvaltninger på deres områder)

— Kortlægning, udformning og indarbejdelse af tilgængelighedsløsninger i alt anlægsarbejde og myndighedstiladelser for at sikre lige adgang for alle byens brugere (Teknik- og Miljøforvaltningen)

Vi er i gang. Senest har vi med budget 2023 bl.a. besluttet, at

— Etablere et handikaptoilet målrettet borgere med omfattende bevægelseshandicap

— Udarbejde en foranalyse, som skal afdække mulighederne for at skabe lettere adgang for gangbesværede ved hovedindgangen til Københavns Rådhus

4. Børn og unge med handicap lærer og trives bedre i dagtilbud, fritidstilbud og skole

Dagtilbud og skoler – både de almene og specialtilbuddene – skal understøtte alle børn og unges trivsel, udvikling og mulighed for at lære. Fællesskabet, den enkelte elevs trivsel og det faglige udbytte er hinandens forudsætninger. Derfor er en indsats for at understøtte fællesskaberne vigtig for alle og ikke mindst for børn og unge, som på grund af handicap kan have vanskeligheder ved at deltage i sociale og faglige fællesskaber på samme vilkår som andre. Og så skal skolerne blive bedre til at sikre, at flere unge med handicap får en afgangseksamen og mulighed for at komme videre i uddannelsessystemet.

Andelen af københavnske børn og unge, der undervises i et specialtilbud, er steget de senere år, og samtidig er der en tendens til mere omfattende tilbud end tidligere. For nogle elever med særlige behov vil undervisning med støtte i almenmiljøet imidlertid fortsat være den bedste løsning og kan samtidig øge elevens sandsynlighed for at få en afgangseksamen og en ungdomsuddannelse og give bedre faglige resultater. Kommunen har på tværs af forvaltninger udviklet en række indsatser, som både imødekommer elevens behov for et specialtilbud og understøtter, at eleven fortsat kan trives fagligt og socialt i almenmiljøet.

Børn og unge med handicap kan af forskellige grunde have udfordringer med et højt skolefravær. Det kan blandt andet gøre sig gældende i forhold til de børn og unge med autisme, som udvikler svære belastningsreaktioner i form af angst, tvangshandlinger, spiseforstyrrelse mv. I nogle tilfælde kan det udvikle sig til bekymrende fravær, hvor barnet eller den unge i en periode ikke kommer i skole. Der er derfor behov for på tværs af forvaltningerne at arbejde med at nedbringe skolefravær for børn og unge med handicap. Det kan bl.a. ske ved at arbejde målrettet med trivsel, fællesskab og læringsmiljøet i skolen, mens der i andre tilfælde også er brug for en mere intensiv og koordineret indsats omkring det enkelte barn.

Kommunen har på tværs af forvaltninger udviklet en række indsatser, som både imødekommer elevens behov for et specialtilbud og understøtter, at eleven fortsat kan trives fagligt og socialt i almenmiljøet.



Vi vil have særligt fokus på følgende

- At flere børn skal trives og lære i kommunens almene dagtilbud, skoler og fritidstilbud, så færre har brug for henvisning til segregerede specialtilbud (Børne- og Ungdomsforvaltningen)
- At øge andelen af børn i specialtilbud, der opfylder forudsætningerne for at blive optaget på en ungdomsuddannelse (Børne- og Ungdomsforvaltningen)
- At nedbringe skolefravær for børn og unge i specialtilbud (Børne- og Ungdomsforvaltningen og Socialforvaltningen)

Vi er i gang. Senest har vi med budget 2023 bl.a. besluttet, at

- Håndtere genhusningsbehov i forbindelse med helhedsrenovering af specialskolerne Frejaskolen, Skolen i Peder Vedels Gade og Strandparkskolen. Der afsøges løsninger med mindst muligt indgreb i børnenes hverdag, og der afsættes også midler til kompenserende pædagogiske tiltag
- Afsætte en anlægsbevilling til at ombygge Frejasskolens tage for at kunne etablere otte specialundervisningspladser

— Genoprette økonomien på specialundervisningsområdet, hvor der er stigende udgifter bl.a. som følge af flere børn i specialundervisningstilbud til børn med ADHD og autisme

— Afsætte en anlægsbevilling til at udvide Frederiksgård Skole med 18 pladser og omlægge 26 pladser til målgruppen med ADHD og autisme. Hertil afsættes midler til at ombygge eksisterende pavilloner på Otto Busses Vej, som skal bruges til genhusning under anlægsarbejdet

— Afsætte en planlægningsbevilling til etablering af en specialklasserække på 80 elever ved Dyvekeskolen med henblik på at sikre den nødvendige kapacitet på specialundervisningsområdet

— Afsætte en anlægsbevilling til tidlig opstart af specialtilbud til skoleåret 2023/2024 og skoleåret 2024/2025, i alt 136 pladser for elever med autisme og ADHD som helhedstilbud inkl. KKFO og klubpladser i pavilloner

— Afsætte en planlægningsbevilling til ny specialskole med 120 elever, herunder KKFO, klubpladser og idrætshal samt en planlægnings- og anlægsbevilling til tidlig opstart af 40 specialskolepladser

**5. Flere skal
have adgang til
beskæftigelse
og uddannelse
— Københavns
Kommune vil
føre an som det
gode eksempel**

Beskæftigelse er for mange mennesker en væsentlig del af at leve et selvstændigt liv med sociale relationer, mening i hverdagen og selvforsørgelse. Mange mennesker med handicap både kan og vil gerne have et arbejde, men oplever en række barrierer, som gør det svært. Det er vigtigt, at disse barrierer løbende nedbrydes, så flere har mulighed for at deltage, bidrage og udvide handlerummet, for at træffe beslutninger i deres egne liv.

En undersøgelse fra VIVE om handicap og beskæftigelse i 2020 viste, at 55 pct. af mennesker med handicap var i beskæftigelse mod 84 pct. af mennesker uden handicap. Blandt mennesker med større handicap var andelen i beskæftigelse kun 34 pct.

I København vil vi både kvalificere den målrettede indsats i jobcentrene for borgere med handicap og arbejde for, at Københavns Kommune som arbejdsplads har ansatte med mange forskellige kompetencer, behov og skånehensyn.

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen er fx i gang med at kortlægge dels, hvordan jobcentre mere systematisk kan screene ledige for handicap og dermed bedre tilrettelægge en passende indsats, og hvordan de handicapkompenserende ordninger og andre støttemuligheder kan anvendes mere aktivt. Fokus er

særligt på usynlige funktionsnedsættelser (fx psykiske og kognitive handicap, ordblindhed, gig og smerter).

Borgerrepræsentationen fastsætter hvert år måltal for de særlige jobordninger i Københavns Kommune som arbejdsplads, herunder fleksjob. Det samlede måltal for fleksjob i 2022 og 2023 udgør 850 ansatte i fleksjob, og målopfyldelsen for fleksjob var 102 pct. i 2022 på tværs af kommunens forvaltninger.

Mange mennesker med handicap både kan og vil gerne have et arbejde, men oplever en række barrierer, som gør det svært.

Borgerrepræsentationen er desuden optaget af at fremme ansættelse af mennesker, som er visiteret til fleksjob og mennesker med handicap, og vil derfor arbejde for, at det skrives ind som krav til leverandører i kommunens kontrakter med dem.

Vi vil have særligt fokus på følgende

— Flere borgere med handicap og funktionsnedsættelser skal i job. (Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen)

— Initiativer, der gør Københavns Kommune til en attraktiv og rummelig arbejdsplads, hvor der er plads til forskellighed og hvor der tages skånehensyn. (Økonomiforvaltningen og de øvrige forvaltninger inden for deres områder)

— At stille krav i beskæftigelsesklausulen til kommunens leverandører om ansættelse af personer med handicap med henblik på at skabe flere arbejdspladser til mennesker med handicap (Alle forvaltninger)

— Kommunen opfylder måltal for fleksjob med kommunen som arbejdsplads. (Alle forvaltninger)

— Øge brugen af handicapkompenserende ordninger (Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen)

Vi er i gang. Senest har vi med budget 2023 bl.a. besluttet, at

— Styrke indsatsen med virksomhedsplaceringer og erhvervsrettet afklaring for ledige og sygemeldte borgere med handicap ved mentorunderstøttelse, handicapkompenserende ordninger, erhvervsrettet afklaring og køb af indsatser

— Videreføre HF Inklusion+ for unge med diagnose i autismspektret eller med tilsvarende støttebehov

— Understøtte tilknytningen til elev- og lærepladser for personer med funktionsnedsættelse



6. Hverdagsliv med livskvalitet

Oplevelsen af livskvalitet knytter sig meget ofte til hverdagslivet – at leve et selvstændigt liv med sociale relationer og fællesskaber, meningsfulde (fritids) aktiviteter, at trives hvor man bor og at være sund og gerne rask. Borgere med handicap skal ligesom de øvrige københavnere have mulighed for et godt hverdagsliv og have den nødvendige støtte til at opnå dette.

En analyse fra VIVE i 2020 viser, at mennesker med handicap oftere føler sig isoleret og savner at være sammen med andre. De har lavere livskvalitet og er mere ensomme.

For mange borgere med handicap spiller pårørende som regel en stor og vigtig rolle i hverdagslivet og for kommunen vil de pårørende være en vigtig samarbejdspartner, da pårørende har en særlig viden om og relation til borgeren.

For de borgere, der ikke har pårørende, skal der være en ekstra opmærksomhed på at understøtte relationer og trivsel i hverdagslivet.

Både børn og voksne med handicap deltager mindre i foreningslivet end andre københavnere generelt, og der skal være flere og bedre muligheder for at deltage i sociale aktiviteter og i kultur- og fritidslivet. En måde at styrke mulighederne for deltagelse er ved at kapacitetsopbygge flere foreninger, så de kan tilbyde aktiviteter, der imødekommer målgruppens behov. Desuden kan vi med samarbejde på tværs af forvaltninger være

med til at understøtte introduktion og brobygning til kultur- og fritidslivet for børn og voksne med særlige behov.

I København skal borgere med handicap opleve en god og specialiseret indsats i botilbud, døgninstitutioner, plejeboliger samt støtte i hjemmet. Den sociale og sundhedsfaglige indsats skal tage udgangspunkt i og møde borgerens behov, også for de borgere som har behov for en omfattende og højt specialiseret indsats.

Borgere med handicap skal ligesom de øvrige københavnere have mulighed for et godt hverdagsliv og have den nødvendige støtte til at opnå dette.

Målgruppen på handicapområdet har ændret sig over de senere år, og kommunen skal følge med, så der løbende er de rette kompetencer og tilbud til de borgere, som har behov for hjælp. Der er blandt andet en stigning i både børn og voksne med autisme og ADHD. Der er glædeligvis også flere borgere med handicap, som lever længere, men det betyder også, at flere får aldersrelaterede sygdomme og funktionsnedsættelser.



I Socialforvaltningen er der fokus på en specialisering af botilbud samtidig med, at området for støtte i hjemmet tilpasses de behov, der er her. I Sundheds- og Omsorgsforvaltningen er der de senere år udviklet specialiserede tilbud til ældre borgere med fysisk handicap, herunder plejeboligtilbud til borgere med synshandicap og hørehandicap, samt aktivitetsscentertilbud til borgere med synshandicap samt med betydelig nedsat fysisk funktionsevne.

Vi vil have særligt fokus på følgende

— Understøtte at børn, unge og voksne med handicap kan deltage i sociale fællesskaber og fritidsaktiviteter, der bidrager til et styrket netværk og livskvalitet for den enkelte bl.a. i samarbejde med civilsamfundet (Kultur- og Fritidsforvaltningen, Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, Socialforvaltningen)

— At udvikle mere specialiserede og fleksible institutioner, dag- og botilbud, som bl.a. bedre kan imødekomme forskellige behov hos borgere og tage højde for, at behovene kan ændre sig over tid (Socialforvaltningen)

— At bo- og dagtilbuddene støtter borgerne i at udnytte deres fulde potentiale i forhold til skolegang, uddannelse og beskæftigelse (Socialforvaltningen)

— Mere forebyggelse og sundhedsfremme, som kan bidrage positivt til den enkeltes livskvalitet og udskyde aldersrelaterede sygdomme og funktionsnedsættelser (Sundheds- og Omsorgsforvaltningen, Socialforvaltningen)

Vi er i gang. Senest har vi med budget 2023 bl.a. besluttet, at

— Etablere butik og beskæftigelsestilbud til borgere med handicap i Valby

— Afsætte en planlægningsbevilling til renovering og modernisering af døgninstitutionen Nærumgård, som vil understøtte og styrke den socialpædagogiske praksis med de børn og unge, som bor der

— Videreføre den supplerende budgetmodel på handicapområdet til kompensation for udvikling i støtte- og plejebehov hos borgere på Københavns Kommunes botilbud

— Nedbringe ventetiden på at få et botilbud eller socialpædagogisk støtte i egen bolig på handicapområdet (overholdelse af forsyningsforpligtelsen)

Formål og målgruppe for handicappolitikken

Handicappolitikken sætter retning for de politiske prioriteringer på området i Københavns Kommune for de næste fire år. På den måde er den også et redskab for den løbende dialog på kryds og tværs af borgere, politikere, kommunens medarbejdere, civilsamfundet og erhvervslivet om, hvordan vi i København kan indrette os, sådan at borgere med handicap også får gode betingelser for at leve et godt liv. De politiske målsætninger i politikken skal kunne drøftes – også kritisk – og være med til at holde fokus på den vigtige handicappolitiske dagsorden.

Mennesker med handicap er en mangfoldig gruppe og en entydig definition er svær. I FN's definition fremgår det, at mennesker med handicap omfatter personer, der har en langvarig fysisk, psykisk, intellektuel eller sensorisk funktionsnedsættelse, som i samspil med forskellige barrierer kan hindre dem i fuldt og effektivt at deltage i samfundslivet på lige fod med andre. Den definition læner Københavns handicappolitik sig op ad.

Kommunens forvaltninger, indsatser og tilbud har selv sagt en bredere målgruppe end mennesker med handicap og navigerer inden for flere forskellige lovgivninger, metoder og hensyn. Det betyder fx, at Børne- og Ungdomsforvaltningen ikke registrerer skolefravær ift. om eleverne har et handicap eller ej, mens Socialforvaltningen er organisatorisk og fagligt opdelt med et handicap-område og et socialpsykiatrisk område, hvor førstnævnte er det primære fokus under handicappolitikken.

Målgruppen for handicappolitikken er bred, men via de seks målsætninger er der nogle tydelige prioriteringer i de kommende fire år, som vil blive yderligere udfoldet i forvaltningernes indsatsplaner, hvormed målgrupperne for de forskellige initiativer bliver mere konkrete.

Handicapkonventionen og handicappolitiske grundprincipper

FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (FN's handicapkonvention) er en overordnet ramme for dansk handicappolitik og -lovgivning. Konventionen skal fremme, beskytte og sikre muligheden for, at alle borgere med handicap fuldt ud kan nyde alle menneskerettigheder

og grundlæggende frihedsrettigheder på lige fod med andre samt fremme respekten for forskellighed og menneskelig mangfoldighed. I Danmark hviler handicappolitikken desuden på de fire grundprincipper om kompensation, sektoransvarlighed, ligebehandling og solidaritet.

De fire handicappolitiske grundprincipper

Kompensation, som betyder, at samfundet tilbyder mennesker med en funktionsnedsættelse en række ydelser og hjælpeforanstaltninger med det formål at afhjælpe eller begrænse konsekvenserne af den nedsatte funktion.

Sektoransvarlighed, som indebærer, at den myndighed, organisation eller virksomhed, som har ansvaret for at levere ydelser, tjenester eller service til borgerne i almindelighed, har en tilsvarende forpligtigelse til at sikre og finansiere, at disse ydelser er tilgængelige for mennesker med handicap.

Ligebehandling, som indebærer, at kommunen nogle gange skal behandle mennesker forskelligt for at stille dem lige. Særlige foranstaltninger, der er nødvendige for at fremskynde eller opnå reel lighed for personer med handicap, anses ikke for diskrimination.

Solidaritet, som betyder, at handicapkompenserende ydelser og støtteforanstaltninger finansieres af det offentlige og derfor som udgangspunkt er gratis, eller at udgifterne ikke overstiger prisen på de øvrige tilbud i kommunen.



Opfølgning på handicappolitikken 2023-2026

Hver forvaltning har, jf. princippet om sektoransvarlighed, ansvar for at omsætte handicappolitikken til konkrete handlinger, der forbedrer rammerne for mennesker med handicap. Derfor har vi også valgt at synliggøre i målsætningerne, hvor i kommunen de enkelte prioriteringer er forankret.

Den enkelte forvaltning udarbejder en indsatsplan, som forelægges de respektive fagudvalg i 2023. Socialforvaltningen vil i 2025 være tovholder på at udarbejde en fælles status på tværs af forvaltninger, som også kan fungere som optakt til en ny handicappolitisk ramme fra 2027. Derudover vil Handicaprådet på deres årlige møder med de politiske udvalg få en status på og mulighed for at drøfte implementeringen af politikken og de konkrete initiativer. Endelig kan det enkelte fagudvalg beslutte, om det ønsker yderligere opfølgning på forvaltningsniveau.

Overblik over handicappolitikens målsætninger og særlige prioriteringer

Vision: Borgere med handicap har mulighed for at leve et selvtændigt liv med høj livskvalitet

1. Mere tillid mellem borgere med handicap og kommunen

Øge tilfredsheden med dialogen og samarbejdet på socialområdet for borgere med handicap og deres pårørende (SOF)

Styrke sagsbehandlingen i jobcentrene via kompetenceudvikling af sagsbehandlere med fokus på at øge viden, forståelse og betydning af handicap (BIF)

2. Lettere adgang til hjælp

Lette arbejdet for borgerne ifm. med ansøgning om hjælp, fx afbureaukratisering (SOF)

Større gennemsigtighed i sagsprocessen (SOF)

Påvirke nationale dagsordener – fx digital adgang til egne oplysninger og afbureaukratisering samt forfølge muligheder for dispensation (SOF, BIF)

Afbureaukratisering og reglforenkling for at skabe bedre arbejdsgange og frigøre tid til kerneopgaven (SUF, BIF, SOF)

3. Københavns Kommune vil arbejde med universelt design, så byen bliver mere tilgængelig for flere

Universelt design og tilgængelighed tænkes ind i de løsninger vi laver i byen, både når det gælder det fysiske rum, digitale løsninger, kommunens hjemmesider og i servicedesign (TMF og de øvrige forvaltninger på deres områder)

Kortlægning, udformning og indarbejdelse af tilgængeligheds løsninger i alt anlægsarbejde og myndighedstilladelser for at sikre lige adgang for alle byens brugere (TMF)

4. Børn og unge med handicap lærer og trives bedre i dagtilbud, fritidstilbud og skole

Flere børn trives og lærer i kommunens almene dagtilbud, skoler og fritidstilbud, så færre har brug for henvisning til segregerede specialtilbud (BUF)

Øge andelen af børn i specialtilbud, der opfylder forudsætningerne for at blive optaget på en ungdomsuddannelse (BUF)

Nedbringe skolefravær for børn og unge i specialtilbud (BUF, SOF)

5. Flere skal have adgang til beskæftigelse og uddannelse

Flere borgere med handicap og funktionsnedsættelser skal i job (BIF)

Initiativer, der gør Københavns Kommune til en attraktiv og rummelig arbejdsplads, hvor der er plads til forskellighed og hvor der tages skånehensyn (ØKF og de øvrige forvaltninger inden for deres områder)

At stille krav i beskæftigelsesklausulen til kommunens leverandører om ansættelse af personer med handicap (Alle forvaltninger)

Kommunen opfylder måltal for fleksjob med kommunen som arbejdsplads (Alle forvaltninger)

Øge brugen af handicapkompenserende ordninger (BIF)

6. Hverdagsliv med livskvalitet

Understøtte at børn, unge og voksne med handicap kan deltage i sociale fællesskaber og fritidsaktiviteter, der bidrager til et styrket netværk og livskvalitet for den enkelte bl.a. i samarbejde med civilsamfundet (KFF, SUF, SOF)

At udvikle mere specialiserede og fleksible institutioner, dag- og botilbud, som bl.a. bedre kan imødekomme forskellige behov hos borgere og tage højde for, at behovene kan ændre sig over tid (SOF)

At bo- og dagtilbuddene støtter borgerne i at udnytte deres fulde potentiale i forhold til skolegang uddannelse og beskæftigelse (SOF)

Mere forebyggelse og sundhedsfremme, som kan bidrage positivt til den enkeltes livskvalitet og udskyldte aldersrelaterede sygdomme (SUF, SOF)

